

POSTANOWIENIE

Dnia 18 grudnia 2013 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący SSA Jerzy Skorupka

Sędziowie: SSA Stanisław Rączkowski

SSA Tadeusz Kielbowicz (spr.)

po rozpoznaniu skargi **A. M.**

z 4 listopada 2013 r. na naruszenie jego prawa do rozpoznania w postępowaniu sądowym bez uzasadnionej zwłoki sprawy III K 424/10 zawisłej przed Sądem Okręgowym we Wrocławiu

na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym pod nadzorem prokuratora i postępowaniu sądowym bez uzasadnionej zwłoki (Dz.U. Nr 179, poz. 1843 z późniejszymi zmianami) oraz art. 623 k.p.k. i art. 8 ust. 2 powyższej ustawy

p o s t a n o w i a

1. skargę A. M. oddalić;

2. zwolnić skarżącego od ponoszenia opłaty stałej od skargi w wysokości 100 zł.

UZASADNIENIE

W dniu 4 grudnia 2013 r. do Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu wpłynęła skarga oskarżonego A. M. z dnia 4 listopada 2013 r. na naruszenie przez Sąd Okręgowy w Opolu jego prawa do rozpoznania w postępowaniu sądowym jego sprawy o sygnaturze III K 424/10 bez uzasadnionej zwłoki. Autor skargi domagał się stwierdzenia przewlekłości postępowania sądowego w przedmiotowej sprawie, zwolnienia go od opłaty stałej oraz zasądzenie na jego rzecz sumy pieniężnej w kwocie 20.000 złotych. W uzasadnieniu skargi A. M. podniósł, iż sprawę, jego zdaniem, można było zakończyć w krótszym terminie i było w niej co najmniej kilka „odległych przerw pomiędzy rozprawami”.

W pisemnej odpowiedzi na skargę z 12 grudnia 2013 r. Wiceprezes Sądu Okręgowego we Wrocławiu wniosła o jej oddalenie, podnosząc, iż poza ogólnikowym zarzutem o długotrwałości postępowania w istocie oskarżony nie sprecyzował w skardze na czym miałyby polegać przewlekłość postępowania oraz zaprzeczyła aby czas trwania tego postępowania był wynikiem bezczynności po stronie sądu.

Przystępując do rozpoznania skargi, Sąd Apelacyjny ustalił następujące fakty:

1) A. M. został oskarżony o popełnienie czynu z art. 13 §1 k.k. w związku z art. 148 § 1 k.k. i art. 157 § 1 k.k. w związku z art. 11 § 2 k.k. i art. 64 § 2 k.k. Akt oskarżenia w tej sprawie wpłynął do Sądu Okręgowego we Wrocławiu 29 grudnia 2010 r. (k. 589).

2) Zarządzeniem z 20 stycznia 2011 r. (k.609) wyznaczono pierwszy termin rozprawy na dzień 1 marca 2011 r.

3) Zarządzeniem z 28 lutego 2011 r. z uwagi na chorobę sędziego odwołano termin rozprawy z 1 marca 2011 r. i wyznaczono nowy termin rozprawy na dzień 7 kwietnia 2011 r. (k. 654).

- 4) W toku rozprawy w dniu 7 kwietnia 2011 r. na wniosek oskarżonego A. M. i oskarżonej H. B. odroczone rozprawę do dnia 25 maja 2011 r. celem rozpoznania na posiedzeniu wniosków oskarżonych o umorzenie postępowania z powodu braku „danych dostatecznie uzasadniających podejrzenie popełnienia przestępstwa przez oskarżonego” (cytat z wniosku oskarżonego). Drugim powodem odroczenia było powołanie i wezwanie na rozprawę tłumacza przysięgłego języka bułgarskiego (k.671).
- 5) Zarządzeniem z 20 maja 2011 r. w związku z niemożliwością udziału w sprawie z powodu choroby sędziego zdjęto sprawę z wokandy i ustalono nowy termin rozprawy na dzień 28 czerwca 2011 r. (k. 676).
- 6) W toku rozprawy w dniu 28 czerwca 2011 r. przesłuchano oskarżonego oraz oskarżoną H. B. i celem rozpoczęcia postępowania dowodowego odroczone ją do dnia 13 września 2011 r. (k. 699).
- 7) W toku rozprawy w dniu 13 września 2011 r. szczegółowo przesłuchano 5 świadków i przerwano ją do dnia 12 października 2011 r. (k.723v).
- 8) W toku rozprawy w dniu 12 października 2011 r. przesłuchano w charakterze świadka oskarżyciela posiłkowego P. P. (poprzednio B.) i przerwano ją do 16 listopada 2011 r. (k./747).
- 9) W toku rozprawy w dniu 16 listopada 2011 r. przesłuchano 10 świadków i przerwano ją do 2 grudnia 2011 r. (k.782v).
- 10) Na rozprawie w dniu 2 grudnia 2011 r. nie stawili się wezwani świadkowie wobec czego odroczone ją do dnia 18 stycznia 2012 r. (k.795v).
- 11) Na rozprawie w dniu 18 stycznia 2012 r. nie stawili się żaden z 3 wezwanych świadków, przesłuchano biegłego z zakresu medycyny sądowej K. M.. Po przesłuchaniu biegłego Sąd Okręgowy na podstawie art. 201 k.p.k. z urzędu dopuścił dowód z nowej pisemnej opinii biegłego lekarza z zakresu medycyny sądowej dra J. K. i zakreślono mu 30-dniowy termin do wydania opinii. Rozprawę odroczone na termin z urzędu (k.903-904).
- 12) Akta sprawy zostały przesłane biegłemu J. K. 25 stycznia 2012 r., a ich odbiór pokwitowany 31 stycznia 2012 r. (k.910).
- 13) Dnia 4 kwietnia 2012 r. skontaktowano się telefonicznie z biegłym, który oświadczył, że z uwagi na bardzo dużą ilość obowiązków i zleceń prosi o przedłużenie terminu do złożenia opinii do połowy maja 2012 r. (k.946).
- 14) Ponownie skontaktowano się telefonicznie z biegłym 16 maja 2012 r., który z powyższych powodów poprosił o przedłużenie terminu do połowy czerwca 2012 r. (k. 950).
- 15) Zarządzeniem z 27 czerwca 2012 r. wyznaczono termin rozprawy na dzień 31 lipca 2012 r. W toku tej rozprawy (k.973-974) biegły podtrzymał pisemny wniosek z 25 lipca 2012 r. (k.969). Sąd na podstawie art. 201 k.p.k. z urzędu dopuścił dowód z opinii zespołu biegłych z Zakładu Medycyny Sądowej AM we W. oraz z opinii biegłego z zakresu mechanoskopii A. S.. Rozprawę odroczone do 4 października 2012 r. i zakreślono 30-dniowy termin do wydania opinii.
- 16) Dnia 4 października 2012 r. skontaktowano się z biegłym K., który w związku z udziałem w badaniu zwłok ofiar katastrofy w S. poprosił o przedłużenie terminu wydania opinii do dnia 5 listopada 2012 r. (k.990, 991). Na rozprawie w tym dniu przedłużono powyższy termin sporządzenia opinii i ją odroczone do dnia 22 listopada 2012 r. (k.996, 999).
- 17) W toku rozprawy w dniu 22 listopada 2012 r. na którą nie stawili się oskarżony, biegli oświadczyli, iż jest już przygotowany projekt opinii i celem nadania mu ostatecznej wersji wnieśli o przedłużenie prac sześcioposobowego zespołu eksperckiego i terminu sporządzenia opinii. Biegli podali, iż powodem opóźnienia prac nad opinią jest ich udział w identyfikacji ciał ofiar katastrofy (...). Sąd odroczył rozprawę do dnia 11 stycznia 2013 r. (k. 1006v).
- 18) Opinia biegłych wpłynęła ostatecznie do Sądu 10 stycznia 2013 r. (k.1017).

19) Rozprawa w dniu 11 stycznia 2012 r. nie odbyła się z powodu usprawiedliwionej nieobecności sędzi. Nie stawił się również oskarżony A. M. (k.1033). Wcześniej pismem z 23 listopada 2012 r. obrońca oskarżonego poinformował, iż od wielu miesięcy nie ma kontaktu z oskarżonym i nie zna jego aktualnego adresu (k.1010). Nowy termin rozprawy wyznaczono na 15 lutego 2013 r. (k.1033v) i podjęto działania mające na celu ustalenie aktualnego miejsca pobytu oskarżonego A. M. (m.in. k. 1034, 1073-1074, 1078, 1082).

20) Na rozprawę w dniu 15 lutego 2013 r. nie stawił się oskarżony A. M.. Stawili się natomiast biegli J. K. i A. S.. Sąd nie uwzględnił wniosku obrońcy oskarżonego o zawieszenie postępowania do chwili ustalenia adresu A. M. i rozprawę odroczył do 28 marca 2013 r. (k.1085-1086). Dnia 14 marca 2013 r. Sąd Apelacyjny we Wrocławiu nie uwzględnił zażalenia obrońcy oskarżonego na odmowę zawieszenia postępowania (k. 1100).

21) Oskarżony nie stawiał się na rozprawę w dniu 28 marca 2013 r., a Sąd uznał jego nieobecność za nieusprawiedliwioną i przesłuchał biegłych pod nieobecność oskarżonego. Na wniosek obrońcy oskarżonego wezwano 2 świadków i rozprawę przerwano do dnia 24 kwietnia 2013 r. (k.1142-1145).

22) Na rozprawie w dniu 24 kwietnia 2013 r. na podstawie informacji z systemu (...) ustalono, iż oskarżony A. M. przebywa w Areszcie Śledczym w K. (k.1185). Celem przetransportowania oskarżonego, rozprawę odroczone do dnia 6 czerwca 2013 r. (k. 1186v).

23) Na rozprawie w dniu 6 czerwca 2013 r. z udziałem doprowadzonego oskarżonego przesłuchano 2 świadków wnioskowanych przez jego obrońcę i na wniosek oskarżonego i jego obrońcy dopuszczono dowód z uzupełniającego przesłuchania biegłych z zakresu medycyny sądowej i mechanoskopii, celem umożliwienia zadawania im pytań przez oskarżonego. W tym celu rozprawę odroczone do 24 lipca 2013 r. (k.1221-1223).

24) Na rozprawę w dniu 24 lipca 2013 r. oskarżony nie został doprowadzony z ZK w W. gdzie w międzyczasie został przetransportowany. Po sprawdzeniu okazało się, iż w międzyczasie został ponownie przetransportowany do Aresztu Śledczego w K. (k.1259). Na rozprawę stawili się wezwani biegli. Celem przetransportowania oskarżonego do ZK we W. rozprawę odroczone do 8 października 2013 r. (k.1257).

25) Zarządzeniem z 18 września 2013 r. przesunięto termin rozprawy na 30 października 2013 r. z uwagi na pobyt ławnika w sanatorium (k.1291).

26) Na rozprawę w dniu 30 października 2013 r. oskarżony został doprowadzony z ZK Nr 1 we W. i zadawał pytania biegłym J. K. i A. S.. Sąd nie uwzględnił wniosku obrońcy oskarżonego o powołanie nowego zespołu biegłych z zakresu medycyny sądowej i mechanoskopii i celem odebrania głosów stron rozprawę przerwano do dnia 28 listopada 2013 r. (k.1313-1317).

27) W międzyczasie postanowieniem z 30 października 2013 r. Sąd Okręgowy we Wrocławiu nie uwzględnił wniosku oskarżonego o wyłączenie członków składu orzekającego w przedmiotowej sprawie (k. 1318-1319).

28) Dnia 28 listopada 2013 r. po przeprowadzeniu rozprawy i odebraniu głosów stron zapadł wyrok na mocy którego oskarżony A. M. został uznany za winnego popełnienia czynu z art. 13 §1 k.k. w zw. z art. 156 § 1 pkt 2 k.k. i art. 157 § 1 k.k. w związku z art. 11 §2 k.k. i art. 64 § 2 k.k. i skazany na karę 2 (dwóch) lat pozbawienia wolności (k.1350-1353).

W związku z powyższym Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Skarga oskarżonego A. M. nie zasługuje na uwzględnienie.

Przechodząc do meritum sprawy należy zauważyć, że przy ocenie czy doszło do naruszenia prawa strony do rozpoznania jej sprawy bez uzasadnionej zwłoki, trzeba zgodnie z art. 2 ustawy z 17 czerwca 2004 r. mieć na względzie terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez Sąd w celu wydania w sprawie rozstrzygnięcia co do istoty, uwzględniając charakter owej sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej zawiloci, znaczenie dla strony, która

wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowania się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania.

W orzecznictwie wskazuje się, że „przez przewlekłość postępowania rozumie się w praktyce brak czynności zmierzających do rozstrzygnięcia zachodzący dłużej niż jest to konieczne do rozważenia sprawy, bądź gromadzenia dowodów. Chodzi o to by czynności zmierzające do wydania orzeczenia kończącego zabierały odpowiednią ilość czasu, to jest odbywały się bez zbędnej zwłoki ... przewlekłość postępowania zachodzi wtedy tylko, gdy zwłoka w czynnościach jest nadmierna (rażąca) i nie znajduje uzasadnienia w obiektywnych okolicznościach sprawy” (tak w postanowieniu Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 23 listopada 2010 r., sygn. akt: II S 28/10, podobnie w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 7 października 2010 r., sygn. akt: WSP 13/10).

Odnosząc się do realiów rozpatrywanej sprawy, należy zauważyć, iż fakt wyznaczenia kolejnych terminów rozpraw spowodowany był nie wynikiem zaniechań czy błędnych decyzji Sądu Okręgowego we Wrocławiu, ale koniecznością weryfikacji postawionego oskarżonemu zarzutu usiłowania zabójstwa.

Nie są zasadne podniesione w skardze zarzuty związane z przeprowadzeniem opinii przez biegłych z zakresu medycyny sądowej i mechanoskopii, gdyż skarżący nie może Sądu obciążać wydłużeniem czasookresu niezbędnego dla dokonania tej wymagającej wiedzy specjalistycznej czynności. Faktem jest, iż konieczność dokonania tych czynności przedłużyła postępowanie sądowe, ale nie oznacza to, że stanowiło ono konsekwencję zaniechań ze strony Sądu.

Dowód z opinii biegłego z zakresu medycyny sądowej J. K. (poszerzony potem o biegłego z zakresu mechanoskopii A. S.), został dopuszczony przez Sąd Okręgowy na rozprawie w dniu 18 stycznia 2012 r. po przesłuchaniu biegłego K. M. (k.903-904). Przeprowadzenie tego dowodu miało istotne znaczenie dla linii obrony oskarżonego. Opinia biegłych wpłynęła ostatecznie do Sądu 10 stycznia 2013 r. (k.1017). Termin jej sporządzenia był kilkakrotnie przedłużany przez Sąd na wniosek biegłych, którzy twierdzili, iż nie są w stanie wywiązać się z pierwotnych terminów ze względu na dużą ilość innych obowiązków, między innymi z powodu udziału w identyfikacji ofiar katastrofy (...). W postanowieniu z dnia 20 lutego 2013 roku, sygn. akt: II S 2/13, Sąd Apelacyjny we Wrocławiu wyraził słuszny pogląd, iż „jeżeli zwłoka wynika z zachowania strony, uczestników postępowania lub innych organów na które sąd nie ma wpływu, a podejmuje skuteczne działania dyscyplinujące, zmierzające do jak najszybszego zakończenia sprawy, to nie można mówić o rozpoznaniu sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki” (LEX nr 1293170). W rozpatrywanej sprawie, jak wynika z wyżej ustalonego stanu faktycznego, Sąd Okręgowy we Wrocławiu takie działania dyscyplinujące biegłych podejmował.

W skardze A. M. nie precyzuje również, które zarządzone w sprawie przerwy były jego zdaniem „zbyt odległe”. Sąd Apelacyjny się takich nie dopatrywał. Sąd Okręgowy wyznaczał kolejne terminy bez zbędnej zwłoki, a wbrew twierdzeniu skarżącego, odstępy czasowe pomiędzy nimi nie były długie. Każda przerwa bądź odroczenie miały swoje uzasadnienie (potrzeba przeprowadzenia dowodu, choroba sędziego, bądź pobyt ławnika w sanatorium).

Część rozpraw została również odroczone ze względów losowych, to jest brak możliwości doprowadzenia oskarżonego na rozprawę. W znacznej części było to spowodowane z winy oskarżonego A. M., który nie stawił się na rozprawę w dniu 4 października 2012 r. (k.996) nie podając wcześniej aktualnego adresu. W dniu 2 sierpnia 2012 r. oskarżony został zwolniony z aresztu śledczego. Opuszczając areszt, oskarżony wskazał adres przy ulicy (...) we W.. Na powyższy adres zostało wysłane zawiadomienie o terminie rozprawy, którego oskarżony nie odebrał. Zostało ono podwójnie awizowane (k. 992). Zgodnie z treścią art. 75 § 1 k.p.k. oskarżony, który jest na wolności, obowiązany jest stawić się w sądzie na każde wezwanie w toku postępowania karnego oraz zawiadomić organ prowadzący postępowanie o każdej zmianie swego zamieszkania lub miejsca pobytu trwającego dłużej niż 7 dni. Oskarżony się z tego obowiązku nie wywiązał, co zmusiło Sąd Okręgowy do podjęcia szeregu czynności mających na celu ustalenie dalszego miejsca pobytu oskarżonego. Dopiero 24 kwietnia 2013 r. udało się ustalić, iż przebywa on w Areszcie Śledczym w K.. To zaniechanie ze strony oskarżonego w sposób istotny przyczyniło się do wydłużenia czasu postępowania w sprawie.

W związku z powyższym Sąd Apelacyjny uznał, iż złożona przez oskarżonego A. M. skarga na przewlekłość postępowania jest bezzasadna i ją oddalił.

Na podstawie art. 623 Sąd Apelacyjny zwolnił oskarżonego od opłaty stałej od skargi w kwocie 100 zł, albowiem skarżący wykazał, iż ze względu na sytuację majątkową jej uiszczenie byłoby dla niego zbyt uciążliwe.